

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇANAKKALE SAVAŞLARI GELİBOLU TARİHİ ALAN BAŞKANLIĞI

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	20

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2021 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri	7
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri.....	7
Tablo 3: Karşılaştırmalı Katı Atık Toplama Maliyeti	14

KISALTMALAR

KDV: Katma Değer Vergisi

KHK: Kanun Hükümünde Kararname

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tarihi Alan İçerisinde Yer Alan Yerleşim Yerlerinde Katı Atık Toplama, Nakliye ve Bertaraf Masrafına İl Özel İdare Katkısının Bulunmaması
2. Tarihi Alanda Müzekart İle Yapılan Ziyaretlerden Elde Edilen Gelirlerden Pay Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mevzuat:

-6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun,

-2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

-4 Sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Satın Alma ve İhale Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının Teşkilatı, Çalışma Usul ve Esasları ile Personeli Hakkında Yönetmelik,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nda Yapılaşmanın ve Yapıların Kullanımının Denetimi ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunun Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik,

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Kılavuzluğu Hizmeti ile Alan Kılavuzlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik,

-Tarihi Alan'da Yer Alan Müze, Tanıtım ve Simülasyon Merkezleri ile Ören Yerlerine Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Hakkında Yönerge,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nda Tarihi Alan Başkanlığına Tahsisli Yerlerde Çekim Yapılmasına İlişkin Yönerge,

-Gelibolu Tarihi Alanı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunun Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönerge,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı İç Denetim Yönergesi,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığına Tahsisli Tesislerin Başkanlıkça İşletilmesine İlişkin Yönerge,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Stratejik Plan Hazırlama Süreci ile Performans İzleme ve Değerlendirme Yönergesi,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Personeline Teşekkür, Başarı, Üstün Başarı Belgesi ve Ödül Verilmesine Dair Yönerge,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Teşkilatı ve Görev Tanımları Yönergesi,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Yetki Devri ve İmza Yetkileri Yönergesi,

-Başkanlığın İdaresinde Yer Alan Müzeler, Gösterim Merkezleri, Sergi ve Canlandırma Alanlarına Girişlerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge.

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanım Şartları,

-Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının Bazı Gelirlerine İlişkin Usul ve Esaslar

Görevler:

-Tarihi Alanda yapılacak Çanakkale Savaşları ile 18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Zaferi etkinliklerini düzenlemek ve bu amaçla kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak,

-Tarihi Alanda restorasyon, konservasyon, rekonstrüksiyon, restitüsyon ve renovasyon yapmak, yaptırmak,

-Tarihi Alanın doğal, tarihi ve kültürel değerlerini, harp tarihi esaslarına uygun ve çevreye uyumlu olarak korumak, geliştirmek ve alanı yönetmek,

-Tarihi Alanın her tür ve ölçekte planlarını hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak,

-Tarihi Alanda anıtsal ve mekânsal düzenlemeler yapılmasını sağlamak,

-Tarihi Alanın tanıtımına yönelik her türlü görsel ve işitsel eserleri yapmak, yaptırmak ve hizmete sunmak,

-6546 sayılı Kanun ve bu Bölüm kapsamında ihtiyaç duyulan altyapı, bina ve diğer yapıları inşa etmek veya ettirmek,

-Tarihi Alan içinde birinci derece arkeolojik sit dışındaki özel mülkiyete konu olan tarım alanlarında, tarım ve hayvancılık konularında geliştirilmiş tekniklerin uygulanmasını sağlamak ve özel ağaçlandırmaları teşvik etmek,

-Tarihi Alan sınırları içinde yer alan gazi köyler halkının kalkındırılmasına yönelik faaliyetleri teşvik etmek,

-Tarihi Alanda bulunan yerleri işletmek ve gerektiğinde işlettirmek,

Kuruluş Amacı:

Çanakkale deniz ve kara savaşlarının meydana geldiği Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nın tarihi, kültürel ve manevi değerleri ile doğal dokusunun korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılmasına ilişkin hususları düzenlemektir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı, 15.07.2018 Tarih ve 30474 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile kurulmuştur.

Başkanlık, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Başkanlık, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olup kamu tüzel kişiliğini haizdir ve merkezi Çanakkale ilindedir.

4 No'lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesi uyarınca Başkanlık hizmetleri, toplam sayısı üç yüzü geçmemek üzere, 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 28'inci maddesine göre iş mevzuatı kapsamında istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen devlet memurları, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25'inci maddesine göre Başkanlıkta geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirileceklerin sayısı Başkanlığın toplam personel sayısının yüzde otuzunu geçemez.

Başkanlıkta, Bakan onayı alınarak özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 31'inci maddesine göre vekâlet, istisna veya iş sözleşmesi ile yabancı danışman ve uzmanlar, istisna sözleşmesi ile de yerli danışman ve uzmanlar çalıştırılabilir.

Başkanlık görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışma ve proje grupları ile komisyonlar oluşturabilir. İhtiyaç duyulduğu hâllerde diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanlar çalışma gruplarına dâhil edilebilir.

Başkanlığın en üst yöneticisi olan Başkan, Başkanlığın genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Başkan, Başkanlık hizmetlerini mevzuat hükümlerine, Başkanlığın amaçlarına, strateji planına ve Koordinasyon Kurulunun görüş ve önerilerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Başkanlık birimlerine gereken emirleri verir, bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Başkan, bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur. Başkana izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınma hâllerinde Başkan Yardımcısı vekâlet eder.

Başkanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- Alan Planlama ve Proje Grup Başkanlığı.
- Restorasyon ve Yapım İşleri Grup Başkanlığı.
- Alan Yönetimi ve Tanıtım Grup Başkanlığı.
- Personel ve Destek Hizmetleri Grup Başkanlığı.

-Hukuk Müşavirliği.

Başkanlığın insan kaynaklarına ilişkin veriler aşağıdaki gibidir:

Başkanlığın yönetici kadrosunda Başkan, Başkan Yardımcısı, 4 Grup Başkanı ve 1 Sorumlu Hukuk Müşaviri görev yapmaktadır.

Başkanlık bünyesinde 119 personel, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kadroya geçirilen 193 sürekli işçi dahil toplam 312 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 8'inci bölümünde ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun'da Başkanlık teşkilatı ve mali yapısı hakkında düzenlemeler yapılmıştır.

Başkanlıkça yıllık program ve faaliyetler dikkate alınarak hazırlanan bütçe her yıl Ağustos ayı sonuna kadar Bakanlığa sunulur ve incelendikten sonra Bakan onayı ile yürürlüğe girer. Bütçe yılı takvim yılıdır; bütçe dışı harcama yapılamaz. Başkanlık yıllara sari harcama yapmaya yetkilidir.

6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un "Başkanlık bütçesi" başlıklı 10'uncu maddesinde sayılan Başkanlık gelirleri şunlardır:

-Çanakkale İl Özel İdaresi, Çanakkale Belediyesi ve Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasının bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinden en az yüzde bir oranında ayrılacak paylar. (Bu oran Cumhurbaşkanınca iki katına kadar artırılabilir.)

-Teşkilata ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen diğer gelirler.

6546 sayılı Kanunda belirtilen gelirlere ilave olarak Mezkur Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca Başkanlığın gelirleri şunlardır:

-Genel bütçeden aktarılan tutarlar.

-Tarihi Alanda sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler ile Tarihi Alanda bulunan yerlerin işletilmesi ve işlettirilmesinden elde edilen gelirler.

-Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden aktarılacak tutarlar.

-Tarihi Alan işletme ve faaliyet gelirleri.

-Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri.

-Yurt içinden ve yurt dışından sağlanacak yardım, bağışlar ile sponsorluk gelirleri.

-Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

-Diğer gelirler.

Başkanlığın giderleri şunlardır:

-Tarihi Alanda etüt, envanter, planlama, proje çalışmaları, müşavirlik hizmetleri, Tarihi Alanın topografik özellik ve genel karakteri bozulmadan korunması, yangın ve zararlılarla mücadele edilmesi, tabii kaynakların geliştirilmesi, düzenlenmesi, restorasyonu, imar, ıslah ve çevre tanzimi, özel plan ve projelere göre yapılacak her türlü faaliyetlerin gerektirdiği harcamalar.

-Tarihi Alanda, planları gereğince taşınmazların kamulaştırılması, üzerlerinde sınırlı aynı hak tesisi ve kiralanmasına ilişkin harcamalar.

-Tarihi Alanda yer alan işletme, tanıtma, altyapı, üstyapı, idare binası, sosyal binalar, müze, ziyaretçi merkezi, tanıtma merkezi, anıt, şehitlik, saha sergileri ve bu tür faaliyetlerle ilgili her türlü harcamalar.

-Tarihi Alan hizmetlerinin gerektirdiği, her türlü araç gereç, ekipman ve benzeri taşınırların satın alınması, kiralanması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili harcamalar.

-Personel, istihdam, temsil ve ağırlama ile ilgili giderler.

-Demirbaş ve tüketim malzemeleri ile ilgili harcamalar.

-Başkanlığın görevleriyle ilgili diğer giderler.

Başkanlık bütçesinin hazırlanması, uygulanması, harcamaların yapılması, muhasebeleştirilmesi ve iç denetime ilişkin usul ve esaslar ile temsil ve ağırlama giderlerinin üst sınırları ilgili kurumların görüşü çerçevesinde Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.

Başkanlık bütçesinde cari yıl içinde harcanmayan tutarlar bir sonraki yıl bütçesine devredilir.

Başkanlık, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Başkanlık; 03.12.2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan “Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” kapsamında mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Başkanlığın 2021 yılı bütçe gelir ve gider gerçekleştirmelerine ilişkin detaylı tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: 2021 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri

GELİR TÜRÜ	BÜTÇE ÖDENEĞİ (TL)	GERÇEKLEŞEN GELİR (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)	GERÇEKLEŞEN TOPLAM GELİRE ORANI (%)
1 Vergi Geliri	0	0	0	0
2 Sosyal Güvenlik Gelirleri	0	0	0	0
3 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	970.000,00	1.993.214,28	205,00	0,93
4 Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	181.761.000,00	206.040.192,35	113,35	96,87
5 Diğer Gelirler	2.460.000,00	4.669.721,31	189,82	2,20
6 Sermaye Gelirleri	0	0	0	0
8 Alacaklardan Tahsilat	0	0	0	0
9 Red ve İadeler (-)	0	3.360,23	0	0
GENEL TOPLAM	185.191.000,00	212.699.767,71	114,85	100,00

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri

GİDER TÜRÜ	BÜTÇE ÖDENEĞİ (TL)	GERÇEKLEŞEN GİDER (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)	GERÇEKLEŞEN TOPLAM GİDERE ORANI (%)
1 Personel Gideri	35.975.000,00	34.340.584,15	95,46	16,65

2	Sosyal Güvenlik Kurumu Ödemeleri	8.635.000,00	7.394.753,94	85,64	3,58
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	38.831.000,00	37.884.343,66	97,00	18,36
5	Cari Transferler	0	0	0,00	0,00
6	Sermaye Giderleri	101.750.000,00	126.689.738,79	124,51	61,41
GENEL TOPLAM		185.191.000,00	206.309.420,54	111,40	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Başkanlık; 03.12.2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan “Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” kapsamında mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Mezkûr Yönetmelik’in “Hesap planı” başlıklı 18’inci maddesi uyarınca Başkanlığın mali iş ve işlemlerinde bütçe düzenine uygun hazırlanan ve Hazine ve Maliye Bakanlığınca esasları belirlenen tekdüzen hesap planı ve açıklamaları esas alınır. Hesap planında gerektiğinde yeni hesapların açılmasına ve değişiklik yapılmasına Başkan yetkilidir.

Mali işlemlerin raporlanmasında Universal Terracity isimli yazılım kullanılmaktadır. Başkanlığın muhasebe hizmetleri Başkanlık hizmet birimlerinden Personel ve Destek Hizmetleri Grup Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

- Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, Başkanlığın temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un "Muafiyet ve indirimler" başlıklı 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi değildir. Söz konusu durum sebebiyle Başkanlık, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55, 56, 57 ve 58'inci maddelerine dayanılarak hazırlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar 'da yer alan iç kontrole ilişkin düzenlemelere de tabi bulunmamaktadır.

Bununla birlikte; Başkanlık iç kontrol sisteminin değerlendirilmesi sonucunda;

- Kurumda organizasyon yapısının, görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlendiği ve yetki devirlerinin yazılı olarak düzenlendiği,
- Tüm birimlerde yapılan işlerin tanımları ve bu işlerin süreçleri ve/veya iş akış şemalarının çıkarılmasına yönelik çalışmaların tamamlandığı,
- Kurumda hassas görevlerin ve bu görevlere ilişkin prosedürlerin belirlendiği,
- Personelin kişisel ve akademik gelişimlerine ve kurumun hedeflerine ulaşmasında katkı sağlayacak hizmet içi eğitim planlaması yapıldığı,
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olmasa da Kurum tarafından stratejik planın idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla hazırlandığı,

- Kurumsal riskler ile iç kontrol risklerinin kurum personelinin katılımıyla belirlendiği ve risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetlerinin belirlendiği,
- Kurumda yapılan iş ve işlemlerin kaydı ve dosyalanması amacıyla veri kayıt ve dosyalama sistemlerinin mevcut olduğu,
- Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sisteminin mevcut olduğu,
- İdare Faaliyet Raporunun Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe Muhasebe Uygulamaları İle İç Denetime İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında Başkanlık tarafından 6 aylık olarak hazırlandığı ve Kurumun web sitesinde yayınlandığı,
- Kurumda yapılan iş ve işlemlerin kaydı ve dosyalanması amacıyla veri kayıt ve dosyalama sistemlerinin mevcut olduğu,
- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun görevlendirildiği,
- İç denetim fonksiyonlarının etkin bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla kurulmuş iç denetim biriminin mevcut olduğu,
- Kurum bünyesinde 2 iç denetçinin görev yapmakta olduğu ve iç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmalarının bulunduğu,
- Kurumda her yıl hazırlanarak yayınlanan idare faaliyet raporunda iç kontrol güvence beyanının üst yöneticisi ve harcama birimleri tarafından imzalandığı,

görülmüş olup, iç kontrol sistemine ilişkin söz konusu çalışmalar tamamlanmıştır. Bunun yanında Başkanlık tarafından; “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları ile ön mali kontrol sisteminin İç Kontrol Ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul Ve Esaslar'a uygun hale getirilmesine yönelik çalışmalarının da devam ettiği bildirilmiştir.

Başkanlık tarafından İç Kontrol Sisteminin temel unsurları olan kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim, izleme faaliyetlerine ilişkin güncelleme ve tamamlama çalışmalarına devam edildiği anlaşılmakta olup, yapılandırma çalışmalarının tamamlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tarihi Alan İçerisinde Yer Alan Yerleşim Yerlerinde Katı Atık Toplama, Nakliye ve Bertaraf Masrafına İl Özel İdare Katkısının Bulunmaması

Tarihi Alan içerisinde yer alan yerleşim yerlerinde katı atık toplama, nakliye ve bertaraf masrafına İl Özel İdare katkısının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Alan Başkanlığının kuruluş kanunu ile mevzuatında katı atık toplama, nakliye ve bertaraf etme görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Alan Başkanlığı Milli Park döneminde olduğu gibi katı atık toplama, nakliye ve bertaraf etme işini yürütülmektedir. Katı atık toplama, nakliye ve bertaraf etme işi asıl olarak Kanunen İl Özel İdaresinin görevi olduğu halde anılan idarenin Alan Başkanlığı'na bütçesel katkısının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bununla beraber; Alan Başkanlığı Makamı'nın 17.12.2019 tarihli Olur'u ile yürürlüğe giren "Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Teşkilatı ve Görev Tanımları Yönergesi"nin 30'uncu maddesinin birinci fıkrasının "İdari İşler Çalışma Grubu" başlıklı (b) bendinin 1 numaralı alt bendinde; "*Başkanlığın yetkili olduğu tüm alanda ve binalarda temizlik ... hizmetlerini sağlamak...*", 5 numaralı alt bendinde ise; "*Başkanlığın yetkili olduğu alanlarda çevre ve atık yönetimi süreçlerini yönetmek*" Tarihi Alan Başkanlığının görevleri arasında sayılmıştır.

Dolayısıyla aynı zamanda mevzuat ve görevler açısından üst normlar ile kurumsal düzenlemeler arasında bir farklılık olduğu da değerlendirilmektedir.

Söz konusu düzenleme ile Alan Başkanlığı'nın, İl Özel İdaresi'nin yetkili olduğu alanlarda katı atık toplama, nakliye ve bertaraf etme ile çöp toplama görev ve sorumluluğu bulunmadığı ifade edilebilir.

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 8'inci bölümünde Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı hakkında düzenlemeler yer almaktadır.

6546 sayılı Kanun ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı 2014 yılında kurulmuş ve 2015 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Çanakkale Savaşlarının 100. Yılı olması sebebi ile Tarihi Alan'da ve köylerde herhangi olumsuz bir durum, görüntü, bakımsızlık vb. durumların olmaması için köyler ve şehitlik alanlarında çöp toplama hizmeti verilmeye başlanmış ve günümüze kadar devam ettirilmiştir.

Ancak Alan Başkanlığının kuruluş kanunu ile alt mevzuatlarında çöp toplama kamu hizmetine ilişkin herhangi bir görev ve sorumluluğu da bulunmamaktadır. Buna mukabil Alan Başkanlığı Makamı'nın 17.12.2019 tarihli Olur'u ile Milli Park döneminde olduğu gibi katı atık toplama, nakliye ve bertaraf etme işini yürütülmektedir.

İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesinin (b) bendinde;

*"İmar, yol, su, kanalizasyon, **katı atık**, çevre, acil yardım ve kurtarma, kültür, turizm, gençlik ve spor; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, yapmakla görevli ve yetkilidir."* denilmek suretiyle anılan görev il özel idaresine verilmiştir.

Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci maddesinde Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile ilgili olarak;

“ İlçelerde, tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere, yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile köylere ait diğer hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak, bizzat yapmak, yaptırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamak üzere, tüm köylerin iştiraki ile o ilçenin adını taşıyan, köylere hizmet götürme birliği kurulabilir. ” denilmektedir.

31.12.2021 tarih ve 2595501 sayılı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan Bakan Olur'u ve eki “Atık Getirme merkezlerinin Kurulması ve İşletilmesi İle Sıfır Atık Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar” ın dördüncü bölümünün 11' inci maddesinin 5'inci fıkrasında “Belediye sınırı ve mücavir alanları dışında yer alan yerleşim alanlarındaki atıkların atık getirme merkezlerine getirilmesi ilgili mevzuat hükümlerine göre İl Özel İdarelerinin sorumluluğundadır.” hükmü yer almaktadır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesininin 96 ve 102'nci maddelerinde sırasıyla “(1) Başkanlığın görev ve yetkileri şunlardır: ... ğ) Tarihi Alan sınırları içinde yer alan gazi köyler halkının kalkındırılmasına yönelik faaliyetleri teşvik etmek...” ve “... (3) Başkanlığın giderleri şunlardır: ... ç) Tarihi Alan hizmetlerinin gerektirdiği, her türlü araç gereç, ekipman ve benzeri taşınırların satın alınması, kiralanması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili harcamalar.” hükümleri yer almaktadır.

Milli Park döneminde anılan idare eliyle yürütülen çöp toplama hizmeti günümüzde Tarihi Alan Başkanlığı tarafından devam ettirmiştir. Kuşkusuz alan sınırları içerisinde yer alan şehitliklerimizin temiz tutulması esastır. Hizmete yönelik sayısal veriler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 3: Karşılaştırmalı Katı Atık Toplama Maliyeti

Hizmet Yılı	İşçilik Maliyeti (Yıllık)	Nakliye maliyeti (Yıllık KDV Hariç) *	Bertaraf maliyeti (Yıllık KDV Hariç)	Araç Kiralama Maliyeti (KDV Dahil)	Toplam (KDV Hariç)
2015	101.592,00TL	94.500,00TL	47.887,00TL	94.500,00TL (2014 6 aylık Toplam:18 aylık- 1 adet çöp kamyonu)	338.479,00TL
2016	139.320,00TL	79.750,00TL	69.969,00TL	63.000,00TL (1 adet çöp kamyonu)	352.039,00TL
2017	143.135,00TL	87.480,00TL	78.205,00TL	415.200,00TL	724.020,00TL

2018	171.647,00TL	107.000,00TL	160.695,00TL	415.200,00TL	854.542,00TL
2019	216.432,00TL	135.500,00TL	205.971,00TL	248.400,00TL	806.303,00TL
2020	314.834,00TL	120.600,00TL	228.163,00TL	248.400,00TL	911.997,00TL
2021	437.000,00TL	125.000,00TL	263.130,78 TL	248.400,00 TL	1.073.530,78TL
TOPLAM	1.523.960,00TL	749.830,00TL	1.054.020,78TL	1.733.100,00TL	5.060.910,78TL
2022	655.000,00TL	245.000,00TL	513.199,50TL***	248.400,00 TL**	1.661.599,50 TL

*2021 Yılı akaryakıt harcamaları referans alınarak ve Pandemi tedbirleri dikkate alınarak ortalama tüketim ve sözleşme bedelleri dayandırılarak hesaplanmıştır. Fiyat farkı hesabı yansıtılmamıştır. Katma Değer Vergisi (KDV)

**2023 ve 2024 yıllarında 1 adet çöp kamyonu bedeli yaklaşık maliyeti 30.000 TL + KDV olacaktır. Toplam maliyet 2023 ve 2024 yılları için; 2 adet çöp kamyonu=720.000 TL+KDV/yıllık olacaktır.

*** 2021 yılı katı atık bertaraf maliyeti için uygulanan tarifeler Birlik tarafından alınan meclis kararı gereği 2022 yılında %90 zamlı olarak uygulanacaktır.

Söz konusu tablo incelendiğinde aslen İl Özel İdaresinin görev alanında olması beklenen bir hizmet ile ilgili Tarihi Alan Başkanlığının üstlenmiş olduğu bütçe büyüklüğü yüksek tutardadır. Tarihi Alan Başkanlığı; yerel yönetimler gibi, Gelibolu Yarımadası Katı Atık Yönetim Birliği meclisinden alınan kararlara istinaden birlik üyesi olamaması dolayısıyla ve diğer doğal üye sayılan belediyeler ve özel idarelere göre %50 daha fazla bertaraf bedeli ödemektedir.

Yine Başkanlığın 6546 sayılı Kanun ile 15.07.2018 tarih ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kapsamında görev ve sorumlulukları içerisinde köylerde çöp toplama hizmeti bulunmaması; bunun yanı sıra sorumluluk alanında bulunan ve köy yerleşim alanları dışında kalan anıt, şehitlik, müze vb. alanlardan büyük oranda geri dönüştürülebilir atık oluşmakta olduğu düşünüldüğünde söz konusu atıkların mahalli idarelerce oluşturulması gereken atık getirme merkezine intikalinin ve mevcut sürdürülen görevin kendilerince etkin bir şekilde sağlanabileceği ifade edilmektedir.

Mahalli idareler kanunu ile il özel idaresi kanununun ilgili maddeleri kapsamında yapılacak görüşmeler, değerlendirmeler ve alınacak kararlar doğrultusunda bir protokol çerçevesinde görevli yerel yönetim kuruluşlarınca; bertaraf bedeli ve yakıtlı çöp kamyonu temini, toplama, işçilik, konteyner temini, bakım ve onarımları vb. hizmetlerin alan başkanlığınca karşılanan bedeline doğrudan katkı yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Tarihi Alanda Müzekart İle Yapılan Ziyaretlerden Elde Edilen Gelirlerden Pay Alınmaması

İdarenin yetki ve sorumluluğu altında bulunan ve işletme gelirleri münhasıran idareye tahsis edilen alanlara Müzekart ile yapılan girişlerden herhangi bir gelir elde edilmediği tespit edilmiştir.

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 8'inci bölümünde Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı hakkında düzenlemeler yer almaktadır.

Mezkûr Kararname'nin "Başkanlık" başlıklı 95'inci maddesinin ilgili kısmında aynen "6546 sayılı Kanun ve bu Bölümde verilen görevleri yürütmek üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz, Bakanlık ile ilgili ve merkezi Çanakkale'de bulunan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı kurulmuştur" denilmek suretiyle idarenin hukuki statüsü tanımlanmış ve "Başkanlık bütçesi" başlıklı 102'nci maddesinin ilgili bölümünde aynen;

"...

6546 sayılı Kanunda belirtilen gelirlere ilave olarak Başkanlığın gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden aktarılan tutarlar.
- b) Tarihi Alanda sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler ile Tarihi Alanda bulunan yerlerin işletilmesi ve işlettilmesinden elde edilen gelirler.
- c) Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden aktarılabak tutarlar.
- ç) Tarihi Alan işletme ve faaliyet gelirleri.
- d) Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri.
- e) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanacak yardım, bağışlar ile sponsorluk gelirleri.
- f) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.
- g) Diğer gelirler...." denilmek suretiyle de idarenin gelir kaynakları sayılmıştır.

Mezkûr Kararname maddesinin (ç) bendi uyarınca; tarihi alan içerisinde bulunan ve İdarenin yetki ve sorumluluğu altında olan Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi, Kilitbahir Kale

Müzesi, Namazgah Tabyası ve Anadolu Hamidiye Tabyası Çanakkale Savaşları Tarih Müzesi'nin giriş bilet ücretleri ile anılan yerlerde bulunan muhtelif tesislerin kiralanması sonucu elde edilen gelirler İdare tarafından tahsil edilmektedir.

İdarece Bakanlık Makamından alınan 14.09.2020 tarih ve 55698924-150.99-E.5723 sayılı Olurla Tarihi Alan Başkanlığı idaresinde bulunan yukarıda sayılan yerlerin yalnızca bilet alınarak değil, Müzekart ile de ziyaret edilebilmesi sağlanmıştır. Ancak bu alanlara bilet ile girenlerden elde edilen bilet satış gelirleri Tarihi Alan Başkanlığı'nca tahsil edilmesine karşın, Müzekart ile yapılan ziyaretler üzerinden idarenin herhangi bir gelir elde etmediği görülmüştür.

İdare ile benzer durumda olan Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokolle, Müzekart ile Milli Saraylar İdaresine bağlı yerlerin ziyaret edilebilmesi sağlanmış olup, bunun karşılığında Müzekart satış gelirleri üzerinden Milli Saraylar İdaresine kart başına pay verilmektedir. Ancak ayrı bir kamu tüzel kişiliğine sahip ve münhasıran kendine ait gelirleri olan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı bu bağlamda kendi yönetimi ve sorumluluğu altında bulunan alanlara Müzekart ile yapılan girişlerden herhangi bir gelir elde edememektedir.

Şöyle ki Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Personel istihdamı, çalıştırılması ve özel gelir" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmında aynen "...Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır, müze ve fabrikalardan sağlanan her türlü gelir ile bunların bakım ve onarımı için yapılan şartlı bağışlar ve yardımlar hakkında, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ek 7 nci maddesi çerçevesinde işlem yapılır..." denilmekte,

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun ek 7'nci maddesinde ise aynen "Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzelerden sağlanan her türlü gelir ile bunların bakım ve onarımı için yapılan şartlı bağışlar ve yardımlar Cumhurbaşkanlığı adına bir kamu bankasında açılacak hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar nemalandırılabilir. Hesapta toplanan tutardan doğrudan hiçbir harcama yapılamaz. Hesapta biriken tutardan gerekli görülen miktar bütçeye özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen bu tutar Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzelerin bakım, onarım, muhafaza ve işletilmesinde kullanılmak üzere Cumhurbaşkanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydedilir. Kaydedilen özel ödeneklerden kullanılmayan kısımlar ertesi yıla devren gelir ve özel ödenek kaydedilir. Gelirleri özel ödenek kaydedilen işletmeler kurumlar vergisinden muaftır." düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda özetlenen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı da Milli Saraylar İdaresi Başkanlığına benzer bir şekilde farklı bir tüzel kişilik altında örgütlenmiş, ayrı bir bütçesi olan ve yönetimi ve sorumluluğu altında bulunan yerlerin işletilmesinden elde edilen gelirler münhasıran kendisine tahsis edilmiş bir kurumdur. Bu gerekçelerle, İdarenin görev ve yetki alanında bulunan ve gelirleri mevzuatla idareye ait kılınmış alanlara Müzekart veya farklı araçlarla yapılan ziyaretlerden elde edilen gelirlerin de idare bünyesinde toplanması gerekmektedir. Kamu idaresi cevabında bütçe ihtiyacı olması koşulu ile DÖSİMM'den anılan kaynağın aktarılacağı belirtilse de yapılan açıklamalar çerçevesinden anılan gelirden pay aktarılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Tarihi Alanda Müzekart İle Yapılan Ziyaretlerden Elde Edilen Gelirlerden Pay Alınmaması	2020	Yerine Getirilmedi	İdare açısından müzekart sistemi kurulmasını gerektirecek büyüklük olup olmadığı değerlendirilmektedir. Anılan bulgu konusunda yeterli bilgi sunulmadığından ve bulgu gereği yerine getirilmediğinden raporda Diğer bulgular arasında yer verilmiştir.